

Şûrayi devlet azalığına Faruk Uluğun seçildiğine dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 24/XII/1936 - Sayı : 3490)

No.
965

Sihhat ve içtimaî muavenet vekâleti İçtimaî yardım dairesi reisi Faruk Uluğ, Şûrayi devlet azalığına seçilmiştir *(Cild 14 - Sayfa : 52,65,67,71)*.

21 kânunuevvel 1936

Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 46 ncı maddesinin tefsirine mahal olmadığı hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 7/I/1937 - Sayı : 3501)

No.
966

Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 46 ncı maddesi, vefatlarında zabıt ve askerî memur olanların yetimlerine tahsis edilecek maaş miktarına aid olduğu ve mütekaiden ölenlerin yetimlerinin bu madde içine alınmasına maddenin sarahatinin cevaz vermediği görülmüş olduğundan maddenin tefsirden müstağni bulunduğu karar verilmiştir *(Cild 8 - Sayfa : 200 ve Cild 14 - Sayfa : 96 ve Cild 15 - Sayfa : 2:3)*.

4 kânunusani 1937

Birinci kânun 1935 : mayıs 1936 aylarına aid Divanı muhasebat raporuna dair

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 20/I/1937 - Sayı : 3512)

No.
967

Divanı muhasebatça birinci kânun 1935 : mayıs 1936 aylarına aid muamelât hakkında tanzim edilmiş olan rapor üzerine Divanı muhasebat encümeni tarafından yazılan aşağıdaki mazbata tasvib edilmiştir *(Cild 13 - Sayfa : 3 ve Cild 15 - Sayfa : 2,22,43)*.

13 kânunusani 1937

DİVANI MUHASEBATIN MÜTALEASI

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİ
MAZBATASI

1 — 1683 numaralı tekaüd kanununun 65 nei maddesinde (Tekâüd hakkı başladığı tarihten itibaren bilûmum askerî ve mülkî memur ve zabitlerin ve maaş bağlandıktan sonra yetimlerin yaptıkları yaş tashihleri tekaüd ve yetim muamelelerine müessir değildir) diye tasrih ve bu cihet 21 - III - 1933 tarihli ve 183 sayılı tefsis kararile de teyid olunduğu cihetle nüfus tezkeresinde tevellüd tarihi 318 olarak mukayyed bulunmasından dolayı bu tarih itibarile yirmi yaşına vusulüne kadar geçen hizmet müddetinin tenzilinden sonra kalan müddet tekaüd maaşı tahsisine müsaid bulunmamasından ötürü hizmet müddeti itibarile ikramiye verilerek memuriyetle alâkası kesilen Elâzizin Şoşnaz köyü muallimi Mustafanın mahkeme kararile doğum tarihi 306 ya tashih edilmesine rağmen dairesince bunun nazarı dikkate alınmayarak tekaüd maaşı tahsisine gidilmemesi üzerine Şûrayi devlette açtığı idarî dava neticesinde bu tashihin yaş tashihinden ziyade kayıddeki bir yanlışlığın tashihi demek olacağı ve bu itibarla 1683 numaralı tekaüd kanununun 65 nei maddesi hükümünün bu hususta müessir olamayacağı kararlaştırılmış olduğundan dairesince bu karara itibarlen tanzim kılman tahsis evrakının heyeti umumiyece tetkikinde: Bir kısım aza 2514 numaralı kanunun 73 neü maddesi tahsise müteallik itirazların tetkiki vazifesini Divanı muhasebat umumî heyetine vermiş ve binaenaleyh bi-dayeten ikramiye itası suretile yapılan ve Divanın tesciline iktiran etmiş bulunan bir tahsis muamelesine adı geçenin kanaat etmemesi halin-

Kânunuevvel 1935 - Şubat 1936 mart - mayıs 1936 aylarına aid olub Divanı muhasebat reisliğinin 15 - X - 1936 tarihli ve 104503/2157 numaralı tezkeresile gönderilen üçer aylık rapor encümenimizce tetkik olundu. Raporun fıkralarına mütenazır olarak ittihaz kılman kararlar aşağıda yazılmış ve Umumî heyete arzedilmek üzere sunulmuştur. Raporun 7 nei fıkrası hakkındaki mütaleanın ayrı bir mazbata ile yüce makamınıza sunulduğunu arz ederiz.

1 — Mahkeme kararile yapılan yaş tashihleri medenî ve hukukî muamelâta muteber ise de 1683 numaralı tekaüd kanununun altmış beşinci maddesinde tekaüd hakkı başladığı tarihten itibaren yapılan yaş tashihlerinin tekaüd muamelesine müessir olamayacağı sarahaten zikir ve Büyük Millet Meclisinin 666 numaralı kararının sekizinci fıkrasile bu cihet teyid edildiği halde muallim Mustafanın tekaüd hakkı başladığı tarihten sonra yaptırdığı yaş tashihinin Devlet şûrasınca maaşa müessir olacak tarzda kanunun içtihaden tevsiî cihetine gidilerek kabulü ile tekaüd maaşının o suretle tashihine karar verilmesi metni kanuna uygun görülmemiş ve fakat Devlet şûrasının kazaî mahiyetteki kararlarının infazı zarurî bulunmuş olmakla muamelenin kabulü zarurî görülmüştür.

de yine Divanı muhasebata müracaatle nihaî bir karar talep etmesi ve Şûrayı devletin vazifesi haricinde bulunan bu davayı rüyet etmeyerek emsalinde olduğu veçhile reddeylemesi lâzımgelirken vazife haricinde ve 1683 numaralı tekaüd kanununun 65 nci maddesi ile bu hususa dair müteahaz tefsire muhalif olarak verdiği kararın da 9 Eylül 1935 tarihli umumî heyet kararı veçhile Yüksek Meclisin hakemliğine arzolanarak oradan alınacak karara göre muamele ifa edilmek üzere tahsis evrakının dairesine iadesi reyinde bulunmuşlarsa da Şûrayı devlet Deavi dairesinin kararları kazaî ve binaenaleyh vacibülittiba bulunduğundan bu karar 1683 numaralı tekaüd kanunu ahkâmına muhalif bile olsa infazı zarurî bulunduğu ve her ne kadar 2514 numaralı Divanı muhasebat kanununun 73 ncu maddesi tahsise müteallik itirazların tetkiki vazifesini Divanı muhasebat umumî heyetine verdiği cihetle Şûrayı devletin tahsise müteallik itirazlar üzerine karar ittihazı vazife ve salâhiyeti haricinde bulunmuş denilebilir ve Divanca reddedilib üç aylık raporlarla Meclisi Âlinin hakemliğine arzedilen hususatta Şûrayı devlet kararlarının Meclisi Âlinin murakabe hakkını takyid edemeyeceği de yine Yüksek Meclisece takarrür ettirilmiş olduğundan bu gibi vaziyetlerde Şûrayı devlet kararlarının Yüce Meclisece ittihaz buyurulacak karara intizaren infazının taliki da varid görülebilirse de bu hâdisede Divan heyeti umumiyesine Şûrayı devlet kararından evvel nihaî bir karar ittihaz edilmediği gibi bidayette Meclisi Âliye arzı icab ettiren bir mahiyet de müşahede ve binaenaleyh üç aylık raporlarla keyfiyet arzedilmemiş olduğundan Şûrayı devletin yukarıda arzedilen kararının infazına mâni bir sebep bulunmadığı neticesine varılarak tahsis evrakının tescili ile beraber keyfiyetin Meclisi Âliye arzı ekseriyetle kararlaştırıldı

2 — Evkaf U. müdürlüğü muhasebe müdürlüğünden vize için Divana önderilmiş olan ita emrinin tetkikinde: Müvezzi ve takibi evrak memurlarına şehir dahilindeki vazifeleri dolayısıyla müferrika tertibinden vesaiti nakliye ücreti tahakkuk ettirilmiş olduğu görülerek bunun harerarah kararnamesinin 19 ncu maddesindeki sarahatla nasıl telif edildiği dairesinden sorulmuştu. Alı-

2 — Müvezzi ve takibi evrak memurlarının Ankara şehri dahilindeki vazifelerinin ifası dolayısıyla kendilerine mülkiye harerarah kararnamesinin 19 ncu maddesindeki sarahat hilâfına yol **masrafı verilmesi** Yenişehirin aynı belediye hududu dahilinde bulunması itibarile caiz olamayacağından işbu masrafın Divanca reddi muvafık görülmüştür.

nan cevabda :

Evrak müvezzilerine harcırah kararnameşi hîkümlerine göre harcırah verilmek gibi bir muamele vaki olmadığı, yalnız idareye uzak olan Devlet şûrasına veya Bakanlıklara gönderilmesi gereken müstacel evrakın bir an evvel yerlerine ulaştırılması için kendilerine otobüs parası verildiği bildirilerek vizesinde ısrar edilmiş ise de :

Mümasili bir muamele dolayısıyla Maliye vekâletinden alınan 18 - II - 1936 tarih ve 4431/7 sayılı cevabî tezkerede harcırah kararnamesinin 19 ncu maddesinde (Muayyen bir daire dahilinde seyyar olarak ifayı vazife etmek üzere istihdam olunan süvari ve piyade tahsildarlarla, müvezzi, muakkib, mübaşir, kol memuru ve kolcu gibi müstahdemlere ve şehir ve kasabalar derununda daimî, veya teftiş için daimî veya muvakkat olarak tayin olunan daire dahilinde dolaşan memurini inzibatiye ve belediyeye ve emsaline keştü güzârlarından dolayı bir gûna harcırah verilmez) denilmiş ve bu meyanda bulunan ve esasen seyyar olan muakkiblerin aslî vazifeleri de kendilerine tevdi edilen işleri takib ve intac etmekten ibaret bulunmuş ve bunlara eski veya yeni şehir diye birer muayyen daire de tefrik edilmemiş ve işlerinin ekserisi eski şehirde bulunduğu cihetle kendilerine yeni şehrin mmtaka olarak tayinine de imkân bulunmamış olduğundan muakkiblere masarifi zaruriye verilmeyeceği bildirilmiş olup Divanca da gerek ibarei kanuniye ve gerekse serdolan diğer mütalealar veçhile Maliye vekâletinin noktai nazarına tamamen iştirak edilmiş ve yukarıda bahsi geçen paranın müteferrikadan tesviye edilmiş olması mahiyetini değiştirmeyeceği tabii bulunmuş olduğundan işbu ücretin vizesine imkân görülmediğinden bu işe dair ita emri taktır ile Vakıflar U. müdürlüğüne iade edilmiştir.

3 — İzmir zabıt kâtibi Memed Remzinin 1280 doğumlu olmasına göre 65 yaşını 13 eylül 1929 tarihinde doldurmuş bulunmasına binaen bu tarihten itibaren 1325 tarihli tekaüd kanunu ahkâmı dairesinde kânunuevvel 1934 tarihinde tekaüde sevk ve müddeti hizmetine nazaran 3 lira 15 kuruş tekaüd maaşı tahsis edilmiş iken doğum tarihinin 1298 olarak tashih edildiğine dair İzmir ikinci hukuk mahkemesinden istihsal eylediği 25 kânunuevvel 1934 tarih ve 3080 numaralı karara istinaden tekaüd maaşının 1683 numaralı tekaüd kanununa tevfikân düzeltilmesi için Şûrayı dev-

3 — Büyük Millet Meclisinin 666 numaralı kararının ikinci fıkrasında (1683 numaralı yeni tekaüd kanununun, daha evvel 65 yaşını ikmal suretile memuriyetten alâkası filen ve hükmen münkati olarak vaziyetleri o zamanki mevzuatı kanuniyeye nazaran taayyün etmiş olanlar hakkında teşmil ve tatbiki caiz ve mümkün olamayacağı) beyan edilmiş ve İzmir zabıt kâtibi Memed Remzinin eski tekaüd kanunu zamanında 65 yaşını ikmal etmiş ve bu itibarla kendisine mezkûr kanun ahkâmına tevfikân maaş tahsisi icab eylemekte bulunmuş olduğu halde tekaüd

lete vaki müracaati üzerine Şûrayı müşarileyha tekaüd hakkı başladıktan sonra yapılan sin tashihlerinin 1683 sayılı kanunun karşısında bir kıymeti olmayacağını zikretmekle beraber tekaüde mezkûr kanunun meriyeti zamanında sevkedilmesi itibarile hakkında bu kanunun tatbiki zarurî olduğundan ve eski hükümler zamanında tekaüdlük için bir sevk kararı bulunmamasına binaen mezkûr kanunun muvakkat beşinci maddesini de tatbika imkân olmadığından muamelenin yeni hükümlere göre düzeltilmesine karar verilmiş ise de eski ve yeni tekaüd kanunları 65 yaşını bitiren memurları hükmen mütekaid tanımakta ve bu bapta 30 nisan 1931 tarihli H. Umumiye kararı da bu gibi ahkâmı sabıka zamanında 65 yaşını doldurupta tekaüde sevkedilmeyenlerin 1683 sayılı kanundan istifade edemeyeceklerini kabul etmekte bulunmasına göre gerek bu cihetten gerek Şûrayı Devlet kararının Divanı muhasebat kanunundan sonra ittihaz edilmiş olmasından dolayı bu karara göre muamele ifasında tereddüd edilmiştir diye yazılı bulunan müzekkere ile muraakıbın mütaleasma iştirak edildiğini mübeyyin aza mütaleası okunarak icabı bilmüzakere :

Heyetten altı zat Meclisi Âlinin 666 numaralı kararının ikinci fıkrasında 65 yaşını ikmal edenlerin hükmen mütekaid addi icab edeceği tasrih edilmiş olduğu halde Şûra kararı Meclisi Âlinin bu karara muhalif olduktan başka 2514 sayılı Divanı muhasebat kanununun 73 ncü maddesi tahsise müteallik itirazların Divanı muhasebat U. Heyetince nihaî olarak tetkik olunacağını gösterdiği cihetle vazife harici verilmiş bir karar olduğunu ve bu sebeble keyfiyetin Meclisi Âliye arz edilerek oraca ittihaz olunacak karara talikan tahsis evrakının da vize edilmeyerek dairesine iadesi reyinde bulunmuşlar ise de Meclisi Âlinin bahsolunan kararı hâdiseye müşabehet arz etmekle beraber tamamen tevafuk etmediği ve Şûrayı devletin işbu kararı Divanı muhasebat U. mumî heyetince 2514 numaralı kanunun 73 ncü maddesi hükmüne tevfikân nihaî olarak verilmiş bir karara karşı olmadığı gibi kanunen ittiba edilmesi icab eden kazaî kararlardan bulunduğu Meclisi Âli kararile teyyüd eden Şûrayı devlet ilâmlarının Meclisi Âli kararna muhalefeti infazına mâni teşkil etmeyeceğinden tadil evrakının tescil edilerek keyfiyetin Meclisi Âliye arzına ekseriyetle karar verilmiştir.

muamelesinde 1683 numaralı tekaüd kanunu ahkâmının tatbiki muktazi bulunduğuna dair Devlet Şûrasınca ittihaz kılınan karar uygun görülmemiş ve fakat Devlet şûrasının kazaî mahiyetteki kararlarının infazı zarurî bulunmuş olmakla muamelenin kabulü zarurî görülmüştür.

4 — 1 T. evvel 1934 tarihinden itibaren 120 lira 60 kuruş maaşla tekaüdü yapılmış olan Yarbay Yusuf Ziyanın 326 senesinde Arnavudluk harekâtında tutulduğu romatizma neticesi kalb hastalığına müptelâ olduğu bilâhare anlaşılmasına binaen tadilen altıncı derece üzerinden bağlanıp tescil edilmek üzere Divana gönderilen tahsis evrakının tescilinde tereddüd hâsıl olmasın üzerine ikinci dairece cereyan eden müzakere neticesinde 1683 numaralı tekaüd kanununun 27 nci maddesinin ikinci fıkrasında (Malûliyet için en az üç hekimden mürekkeb bir sıhhiye heyeti raporu verilmek lâzımdır. İhtisasa taallûk eden hallerde mütehassısın bulunması, zabitlerle askerî memurlara müteallik hallerde de bunlardan en az ikisinin askerî hekim olması şarttır. Zabıtlar ve askerî memurların raporları Millî Müdafaa sıhhiye dairesinin tasdikile katî olur) denilmesine göre mumaileyhin Arnavudluk harekâtında romatizmaya tutulması keyfiyetinin eski Yakova hastahanesi tabibi mütekaid Haydar İsmetin temmuz 935 ve o vakit kıtasında mülâzim bulunan Yarbay Sakibin bunu teyiden verdiği. kezalik temmuz 935 tarihli vesikalarla tevsik edilmesi ahkâmı kanuniye ile kabili telif görülmemiş ve ortada malûliyetin vukuu zamanında istihsal edilmiş bir rapor bulunmamış olduğundan evvelce tahsis edilen maaşın tashihine imkân olmadığı red taktirile dairesine bildirilmiş ve Zat işleri dairesi piyade şubesi ifadesile Millî Müdafaa vekâletinden alınan ve Divan kanununun 73 ncü maddesi mucibince teşekkül eden heyette M. unuminin huzurile tetkik edilen karşılıktadır :

(Tekâüd yarbay Yusuf Ziya 326 senesinde Arnavudluk harekâtında romatizmaya tutulmuş ve bunun neticesi kalb arızasına müptelâ olmuştur. Harekâtı askeriye esnasında tedavi edildiği Yakova mevki hastanesinde yalnız bir hekim mevcud olup o tarihte 325 tarihli kanunun hükmü mer'î bulunmakta idi Hekimin verdiği vesika ile bölük arkadaşlarından tekaüd Yarbay Sakibin vesikasına dairemize kanaat hâsıl olmuş ve sıhhat işleri dairesince de Yakova mevki hastahanesinde o tarihte bir hekim mevcud olduğu malûm olduğundan bu vesaik kâfi görülerek derecesi tasdik edilmiştir.) denilmiş ise de :

Haydarpaşa hastahanesinden verilen 19-6-934 tarihli raporun teşhis ve enzar sütununda (Dahamei kalp ve avortalji) denildikten sonra karar

4 — Bidayette dairesince adiyen tekaüdü icra kılınmış olan Yarbay Yusuf Ziyanın tekaüdüğünün yirmi altı sene evvel yapılan Arnavudluk harekâtı askeriyesinde düçar olduğu hastalık dolayısıyla altıncı derece malûliyet üzerinden tashihi, adı geçen o vakit düçar olduğunu iddia eylediği hastalığın vukuu ile bunun vazife icabı ve vazifeden mümbais olduğunun bir kaydı resmî ile tevsik edilememiş olmasına binaen gayrimümkün bulunduğu dair Divanı muhasebat heyeti umumiyesince verilen karar muvafık görülmüştür.

kısmında (hitamında tekrar muayene edilmek üzere dörd ay tebdilhava) denilmiş ve raporun arkasında görülen 16 - VII - 1934 tarihli tasdik şerhinde de aynen (hitamında tekrar muayenesi kaydile dörd ay hava tebdili musaddaktır) diye yazılmış ve andan sonra bu müddetin hitamında tekrar muayenesi icra olunarak malûliyeti hakkında rapor verildiğine dair bir vesikaya tesadüf edilememiş ve sıhhiye dairesinin bu rapor zahirindeki 25 - IX - 1935 tarihli tasdikında (Zat işleri dairesinin 21 - IX - 1935 tarihli 18519 numaralı tevsikile 326 senesinde Arnavudluk hareketinde tutulduğu (had kesirülmafsal risye) hastalığı neticesi kalbinden malûl kaldığı anlaşılmış ve fennen de kanaat vermiş olmakla tekaüd tarihinden itibaren 551 numaralı kanuna göre beşinci dereceden malûliyeti onaydır.) denilmekte olduğundan 1683 numaralı tekaüd kanununun 27 nci maddesinin 2 nci fıkrası mucibince son malûliyeti hakkında en az üç hekimden mürekkeb bir sıhhiye heyeti raporu bulunmadığı ve Yusuf Ziyanın 326 tarihinde had kesirülmafsal risye hastalığına yakalandığının ve bu hastalığın vazife icabı ve sun'u taksiri haricinde husul bulmuş olduğunun yine usulen bir heyeti sıhhiye tarafından tesbit edilmiş olması lâzım gelirken hastalığa aid olarak gösterilen tarihten 25 sene sonra münferid bir doktor tarafından yalnız o tarihteki hastalığa mütedair verilen ve münferid bir şehadet mahiyetinde kalan raporla ihtiac ve iktifa edildiği ve Yusuf Ziyanın filhakika 326 tarihinde hastalığa tutulmuş ve bu hastalığın kendi sun'u taksiri olmakzım ve vazife icabı tehassül ettiği tevsik edilmiş farzedildiği takdirde dahi bu günkü malûliyetin münhasıran 25 küsur sene evvelki o hastalıktan mütevellid olduğunun tesbit ve tevsiği icab ettiği halde bu hususta gösterilen evrakı müsbite Gülhane hastanesi başhekimliğinin 30 mayıs 1935 tarihli ve bu günkü malûliyetin vaktile uğradığı bildirilen hastalıktan mütevellid olması ihtimalini gösteren bir tezkereden ibaret bulunmuş olduğu eihetle tahsis evrakının tesciline imkân görülmemiştir.

Meclisi âlinin beşinci devresinin birinci içtımama aid 12 sayılı Arzuhal encümeni karar cetvelinde yazılı 25 - V - 1936 tarihli ve 468 sayılı karara göre adı geçenin Meclisi Âli Arzuhal encümenine vaki olan müracaatı üzerine Divan

Muhasebat noktai nazarı mezkûr encümenince de ekseriyetle kabul edilmiştir.

5 — Maliye vekâleti müstahdemini için satın alınan kumaş parasile elbise ve palto imaliye ücretini muhtevi olup Muhasebe müdürlüğünce yapılarak gönderilen ita emirlerinin tetkikinde, kadro fevkinde elbise imal ettirildiği ve bazı müstahdemin elbise bedellerinin masarifi idare tahsisatından mahsubu yoluna gidildiği görülerek yaptırılan elbiselerin kimler için yaptırıldığını gösterir müfredatlı bir cetvelin tanzim ve rapte edilmesi ve masarifi idare meyanında melbusat masrafı dahil olmadığına göre bu tertipten elbise parası verilmesi sebebi dairesinden sorulmuştu :

Alınan cevabda, melbusat tertibinden verilen 109 takım elbise ve 33 paltonun kimler için yaptırıldığını gösterir listenin bağlandığı ve masarifi idare tertibinden elbise parası verdirilmesi burada istihdam edilen hademelerin bu tertipten ücret almalarına müstenid bulunduğu bildirilmiştir. Elbise yaptırılan müstahdemine aid listenin tetkikinde :

Daimî hademelerle daimî kadroda 100 lira ücret alan bir kaloriferci 60 lira ücret alan bir kalorifer tamircisi, bir telefon memuru yüz lira ücret alan bir marangoz ve bir bahçivandan başka yüz lira ile yüz yirmi beş lira ücret alan iki tamirci, elektrikçi ve tamiratçı olarak muvakkaten istihdam edilen üç kişiye beş takım elbise, dört palto yaptırılmakta olduğu görülmüştür.

Bütçelere merbut daimî müstahdemlere aid kadro cetvellerinde dahil bulunan hademe, kolcu, kalorifer memuru, marangoz ve bahçivan gibi müstahdemlerden hangilerine elbise yaptırılacağı ve ayda ne miktar ücreti olanların buna dahil bulunduğu hakkında sarih bir kayid ve takyid eder bir hüküm mevcut olmamasına göre bunların tayin ve takdiri dairelerine bırakılmış idarî hususattan bulunmuş olduğundan yüz lira ve daha fazla ücreti bulunanlara yaptırılmış olan elbise bedellerinin kabulünde ve masrafları bütçede ayrı fasıllarda gösterilen ve bu suretle müstakil bir teşkilâta sahip bulunan Maliye meslek mektebile tahrir hademelerine aid elbise bedellerinin de kendi masarifi idare tertiblerinden sarf ve mahsubunda mahzur görülmemiştir.

Ancak 1935 senesi bütçe kanununun 6 ncı maddesi mucibince muvakkat veya senenin muayyen bir mevsimine mahsus olarak istahdanı olu-

5 — 1935 senesi bütçe kanununun altıncı maddesi mucibince muvakkat veya senenin muayyen bir mevsiminde istihdam edilen ve ücretleri müstahdemini muvakkate tertibinden verilenlerin muvakkat mahiyette olmaları itibarile bu gibiler için imal ettirilen elbise ve palto bedellerinin kabul edilemeyeceğine dair Divanı muhasebatça verilen karar musib olmakla beraber müstahdemini daimeye verilmekte olan melbusatın ne gibi ve ne kadar ücretli müstahdemine verilebileceğinin bütçenin ihzar ve tetkikinde Hükûmetçe ve Bütçe encümenince nazarı dik-kate alınması temenniye şayan görülmüştür.

nanlara elbise yaptırılması muvakkat mahiyette olmaları itibarile doğru olamayacağından tamirci ve elektrikçi ve tamiratçı olarak muvakkaten istihdam edilmekte ve ücretleri müstahdemini muvakkate tertibinden verilmekte bulunan üç kişiye aid üç takım elbise, üç palto bedelinin kabulüne imkân görülemediğinden bunlara aid kumaş ve imaliye bedellerinin ita emirlerinden tefriki için bu hususa dair ita emirleri takrir ile Maliye vekâletine iade kılınmıştır.

6 — Altıncı dereceden malûlen 1 - IX - 1927 tarihinde tekaüd edilip malûliyet maaşı mülga Şûrayı Devletin 26 kânunuevvel 1325 tarihli kararına göre ağustos 1325 tarihli askerî tekaüd ve istifa kanununun 26 ncı maddesi hükmüne tevfikân hesab edilmiş olan binbaşî Rahminin maaş vaziyeti M. Müdafaa vekâletince teşkil olunan bir komisyonea müttehaz karara müsteniden Şûrayı Devletin mevzubahs kararı nazarı dikkate alınmaksızın 26 ncı maddenin matbu şekline göre maaş yeniden hesap edilerek evvelece muhassas maaşına tekaüdü tarihinden itibaren zam yapılmasına dair olup tescil edilmek üzere Divana gönderilen tahsis evrakının tescilinde tereddüd hâsıl olması üzerine ikinci dairece cereyan eden müzakere neticesinde dördüncü kolordu kumandanı iken 19 eylül 1929 tarihinde tekaüdü yapılmış olan Ferik Emin Paşa hakkında verilen Şûrayı Devlet kararının imali zarurî bulunduğundan şahsına munhasır kalmak üzere adı geçen maaş tahsis edilmiş ise de Binbaşî Rahminin malûliyet maaşî umumî mahiyeti haiz olup ağustos 1325 tarihli kanunun 26 ncı maddesine göre bağlanan maaşının tadilen tahsisine mahal görülmediğini mutazammın yazılan red takririne cevaben Millî Müdafaa vekâletinden alınan 31 kânunusani 1936 tarihli tezkerede, 26 ncı maddenin umumî şekilde tatbiki için vekâletçe Emin Paşa hakkındaki 1933 tarihli Şûrayı devlet kararının diğer malûllere de teşmilinin teklif edilmeyeceği, çünkü maddenin çok açık ve katî olduğu ve bu hakikatin çok açık görüşlü bir komisyonea da teyid edildiği beyan ve o maddenin tatbik edilip edilmeyeceğinin Divan umumî heyetine karar altına alınması talep edilmiş ve Divan kanununun 73 ücü maddesi mucibince teşekkül eden heyette ve M. umuminin huzur ile icabı bilmüzakere :

Eski tekaüd ve istifa kanununun 26 ncı mad-

6 — 1325 tarihli mülga askerî tekaüd ve istifa kanununun yirmi altıncı maddesine ve o zamanki ahkâma göre mercii tefsir olan mülga Şûrayı devletçe bu bapta müttehaz karara uygun olarak altıncı derece üzerinden malûlen tekaüdü icra kılınmış olan Binbaşî Rahminin bu karar hilâfına maaşının artırılması ve bu suretle katileşmiş tahsis muamelesinin bozulması doğru olamayacağına dair Divanca verilen karar yerinde görülmüştür.

desinin matbu ve müntezir şeklinde, (Müddeti maaş) tabiri müphem olup bu iphamın izale ve izahı zmnında Askerî tekaüd sandığı müdüriyetince o zaman meri ahkâma göre tetkik ve tefsir mercii olan mülga Şûrayi devlete vaki müracaat üzerine Şûraca ittihaz olunan 21 kânun-üvvel 325 tarihli kararda (Alelûmum tekaüd kanunlarında malûliyet maaşları namile bir fasıl tefrikinden maksad, müddeti meşrutai tekaüdü ikmal etmeksizin malûl olanların ikdarı kaziyesi olup tekaüd maaşının haddi gayesi ise kanunen kabul edilen müddeti hizmete göre tahsis edilecek maaşat olmasına ve bu kere mevkiî tatbika vazedeilen askerî tekaüd kanununda müddeti hizmet kırk seneden ve miktarı maaş da nihayet rütbei askeriyeye muhassas maaşat ile tayinatın mecmuu miktarından ibaret bulunmasına nazaran her ne suretle olursa olsun malûline verilecek maaşatın miktarı işbu dereceyi tecavüz etmiyeceği umuru tabiiyeden bulunduğundan ve lâyihai kanuniyenin malûliyet maaşının sureti tahsisine dair olan 26 ncı maddenin bir fıkrasında «Malûl olan erkân, ümera ve zabitan ve mensubini askeriyeye müddeti hizmetine göre tahsis olunacak tekaüd maaşı üzerine müddeti hizmeti kırk seneye iblâğ edecek müddet maaşının» diye muharrer iken kanunun mevkiî icraya vaz ve ilânında «Müddeti hizmeti kırk seneye iblâğ edecek» kaydı her nasılsa dercedilmemiş ve mutlak olarak muamele ifa edildiği takdirde bu gibilere memuriyet maaşlarının hemen bir buçuk misli derecesinde maaş tahsisi gibi kavaidi umumiyei kanuniye ile nakabili telif bir muamele ifası icab edip bu da gayri caiz bulunmuş olduğundan bilûmum malûlin maaşatı hakkında mütaleai mesrude veğhile ifayi muamele olunması lâzım geleceği» gösterilmiş ve General Emin hakkında Şûrayi devletçe ittihaz olunan karar her ne kadar bu esasa mugayir ise de M. Müdafaa vekâletince bu meseleye dair Şûrara hitaben yapılacak müdafaada mülga Şûrayi devlet kararı mevzubahs edilmiş olsa idi Şûraca bunun da nazarı dikkate alınarak ona göre karar ittihaz edilmesi muhtemel bulunmuş; tatbikat ta maddenin matbu seklile değil, Şûrayi devletin kararı dairesinde cereyan etmiş ve 1683 sayılı kanunun 30 ncü maddesi de Şûranın kararı ve tatbikat veğhile tedvin edilmiş ve binaenaleyh,

Binbaşı Rahmiye tahsis edilmiş olan malûliyet maaşı; 325 tarihli tekaüd ve istifa kanununun neşrini müteakib o zaman kanunların tefsir mercii olan mülga Devlet şûrasınca verilen kararlarla tesbit edilip kanunun meriyeti müddetince de muhafaza edilmiş olan tatbik şekline uygun bulunmuş olduğu gibi mumaileyhin yapılan tahsis muamelesinin doğruluğuna kanaat etmediği takdirde yine o zaman cari kanun hükümlerine göre Şûrayı devlete müracaatla itiraz etmesi lâzımgelirken bu yolda müracaatta da bulunmaması hasebile tahsis muamelesi kesbi katiyet etmiş olduğu cihetle vaki muamelenin tashih ve tadiline imkân görülememiş ve tahsis dosyasının dairesine iadesine karar verilmiştir.

7 — İskân dairelerinden devredilen tapuya aid dosyayı tasnif ve tescil etmek üzere 242 nevi fasıldan İcra Vekilleri Heyetince tasvib edilen kadroya müsteniden 55 lira ücretli memurluğa tayin edilen Şerefın mart 1936 ücretine aid olan ita emirlerinin tetkikinde:

Mumaileyhe mart açık maaşının da verilmiş olduğu görülerek asaleten ücretli bir memuriyete tayin olunan mumaileyhe ayrıca vekâlet emri maaşı verilmesi sebebi dairesinden sorulmuştu. Alman cevbdâ; vekâlet emrinde bulunan Şerefın maaşı aslîsi 20 ve halen tayin olunduğu İskân tescil memurluğuna muhassas aylık ücreti ise 55 lira olup 2658 numaralı kanunun 3 ncü maddesinde kadro yüzünden açıkta kalmış veya bakanlık emrine alınmış olan memurlardan eski maaşlarına denk veya ondan çok ücretli bir vazife almış olanlara kendilerine verilmekte olan açık maaşları kesilir diye yazılı olmasına ve mumaileyhin tayin olunduğu vazifenin aylık ücreti olan 55 liranın eski maaşının bir derece aşağısındaki memuriyet maaşının bile dengi bulunmamasına binaen vekâlet emri maaşının devamı itasında bir mahzur görülemediği bildirilmiştir.

2658 numaralı kanunun 3 ncü maddesinin ilk fıkrasında (Muvazenei umumiyeden maaşına denk veya daha çok ücretli teklif edilen memuriyetleri kabul etmeyenlerin ve ikinci fıkrası sermayesinin nisfından fazlası Devlete aid müesseseler ile belediyelerde maaşına denk veya çok ücretli bir memuriyeti kabul edenlerin açık maaşları kesilir) diye yazılı olup muvazenei umumiyeden maaşına muadil olmayan bir memuriyeti kabul edenlerin vekâlet emri maaşının kesilip

7 — Mümasili bir mesele hakkında Bütçe encümeninde bulunan tefsir talebîle alâkası görülmüş olmakla ayrı bir mazbata ile reisliğe arz edilmiştir.

kesilmeyeceği hakkında bir sarahat bulunmamakla beraber sözü geçen 3 ncü maddenin ilk fıkrasile maaşına denk veya çok ücret teklif edilmesi kaydinin konulmasından maaşından noksan teklif edilen ücretli memuriyeti kabul etmeyenlerin vekâlet emri maaşının kesilmemesi anlaşılakta olup, yoksa rızasile ücretli bir memuriyeti kabul edenlere vekâlet emri maaşının devamı tesviyesini tecviz etmemiş bulunduğu ve vekâlet emrine almanların memuriyetten alâkaları kesilmemiş olduğu 845 numaralı Meclisi Âli kararı ahkâmından bulunmakla beraber bu gibi memurların bir memuriyete vekâletlerinde de memur sayılarak sülüs nisbetinde maaş verilmesi esası kabul edilmiş bulunmasına ve açık veya vekâlet emri maaşlarının memuriyet maaşı addedildiğine göre bunlardan asaleten bir vazifeye tayin edilenlere iki üç cihetten maaş verilmesinin caiz görülmediğine binaen bu işe aid ita emirleri tahrir ile Maliye vekâletine iade kılınmıştır.

8 — Tetkik bürosu raportörü müfettiş Esadın şubat 1935 ücreti olup Maliye muhasebesinden yapılp vize için sevk edilen ita emrinin tetkikinde: Ücretinin diğer raportörler ile birlikte tahakkuk ettirilmiyerek ayrıca ita emri tanzim edilmesi sebebi hakkındaki istizaha verilen cevabda :

Tetkik bürosuna aid bazı işlerin ifası için mumaileyh 24 - I - 1936 dan 29 - II - 1936 tarihine kadar İstanbulda bulunduğu için umum bordroya ithal edilemediği beyan edilmesi üzerine mumaileyhe verilen ücret teadül kanununun 15 nci maddesi mucibince muayyen çalışma saatleri haricindeki mesaisine mukabil İcra Vekilleri Heyetince takdir olunan ücretten ibaret bulunmasına binaen muvakkat bir memuriyetle bir mahalle izam ve harcırah verilmekte olan mumaileyhe ayrıca munzam ücret tahakkuk ettirilmesi sebebinin izahına dair iknci defa yazılan istizah müzekkeresine de raportör Esad tetkik bürosunca görülen lüzum üzerine İstanbulda muamele vergisi tatbikatı ile meşgul olduğu gibi vekâlet makamının tebliği üzerine Beyoğlu tahakkuk müdürlüğünde Maliye müfettişliğince yapılmakta olan tahkikatla da müfettiş sıfatı ile alâkadar olduğundan tetkik bürosuna aid bir vazifenin iştilal saatleri haricinde Ankara veya İstanbulda ifası arasında bir fark olamayaca-

8 — Teadül kanununun 15 nci maddesi mucibince muayyen çalışma saatleri haricinde Maliye vekâleti Tetkik bürosu raportörlüğünü ifa eden müfettiş Esadın muvakkat memuriyetle İstanbulda bulunduğu müddet zarfında daha yüksek olan müfettişlik maaşı üzerinden ikamet yevmiyesi almış olmasına ve aynı mahalde iki türlü memuriyet ifa etmek üzere muvakkaten gönderilen bir memura bu memuriyetleri için maaş veya muhassasatının en yükseği üzerinden yevmiye itası lâzım gelip buna ilâveten ücret verilemeyeceğine göre Divanca yapılan muamele yerinde görülmüştür.

ğından mumaileyhin tetkik bürosundan almakta olduğu ücrete de istihkakı derkâr bulunduğu bildirilmiştir.

Raportör mumaileyh Esada 24 - I - 1936 tarihinden 29 - II - 1936 tarihine kadar İstanbulda bulunduğu müddet zarfında gerek tetkik bürosuna aid muvakkat hizmetten ve gerek müfettiş sıfatile vaki iştigalinden dolayı yevmiye verilmiş olup olmadığının ve verilmiş ise muvakkat hizmetten veya müfettişlikten mi, yoksa her iki hizmetten ayrı ayrı mı ve ne miktar verilmiş olduğunun işarı lüzumuna dair yazılan tezkereye cevaben tetkik bürosu ifadesile Maliye vekâletinden gelen 31 - III - 936 tarihli ve 40215/56 sayılı tezkerede tetkik bürosu raportörlerinden müfettiş Esada İstanbulda bulunduğu müddetçe munhasıran müfettiş yevmiyesi verilmiş olduğu bildirilmiştir. Mumaileyhin asıl vazifesi müfettişlik olup uhdesindeki tetkik bürosu raportörlüğü, teadül kanununun 15 nei maddesindeki (... Ancak kanunun tahmil etmediği munzam bir vazifeye veya ihtisas dolayısıyla tesis olunacak komisyonlara memur edilenlere muayyen çalışma saatlerine mukabil İcra Vekilleri Heyetince takdir olunacak bir ücret verilebilir) diye yazılı hükme tevfikan muayyen çalışma saatleri haricindeki mesaiye mukabil İcra Vekilleri Heyetinden istihsal olunan kadroya müsteniden ayda 150 lira ücretli munzam bir vazifeden ibaret bulunmuş olmasına ve mumaileyh İstanbulda her ne kadar tetkik bürosuna müteallik işlerle meşgul bulunduğu bildirilmiş ise de harer-rah kararnamesinin 36 nei maddesini muaddil 10 teşrinisani 335 tarihli kararnamenin 2 nei maddesinin son fıkrasında (... İfayı vazife zmnında iki günden ziyade tevakkuf edilmiş ise bu suretle geçen tevakkuf günlerinin umumu için ikamet yevmiyesi verileceği) muharrer olduğu ve bu itibarla İstanbulda bulunduğu günler için ifayı vazife eylemiş olmasına mebni daha yüksek olan müfettişlik maaşı üzerinden ikamet yevmiyesi almış bulunmasına göre işbu müddet zarfında velevki raportörlüğe aid işleri görmüş olsa bile ayrıca bu işe aid ücretin itasına mesağı kanunî görülememiştir.

Binaenaleyh mumaileyhin İstanbulda bulunduğu 24 - I - 1936 tarihinden 29 - II - 1936 tarihine kadar raportörlüğe aid evvelee tediye edilmiş olan ücretin istirdadı icab eylediği ve merbut

ita emrile tahakkuk ettirilmiş bulunan şubat ayına aid ücretin de tamamının vizesine imkân görülmediği takdir ile Maliye vekâletine bildirilmiş ve ita emri de iade kılınmıştır.

9 — Tekâüd aylığının noksan hesab edildiğinden düzeltilmesi dileğile mütekaid jandarma on yüzbaşı 2018 numaralı Arif imzasile verilen dilekçenin bir fıkrasında (Mülga 325 tarihli yaş haddi kanununa göre 1 temmuz 1931 tarihinde emsalim ile tekaüdüğüme imkânı kanunî yoktur. Çünkü 1934 senesine kadar muteber olan 1706 numaralı jandarma kanununun 12 nci maddesine göre ikmalî tahsil için harbiye mektebinde ve ordu stajlarında bulunan jandarma zabıtları yaş haddinden tekaüd edilmez, ancak tahsil ve stajda muvaffak olamazlar ise yaş haddi kanunu haklarında tatbik olunur. kaydı mevcuttur. Şu hale göre ben de 1931 de harbiye mektebinde tahsilde ve 1933 senesinde dahi ordu kıtalarında stajda bulunmakta idim ve bu tahsil ve staj devresinde muvaffak oldum.) denilmekte olduğundan bu babtaki düşüncenin bildirilmesine dair Jandarma U. Kumandanlığına yazılan tezkereye alman cevabında; Yüzbaşı Arifin 13 mart 1924 tarihinde jandarmaya girerken her nasılsa doğum tarihini 304 olarak kaydettirmeğe muvaffak olmuş bulunduğuna ve bundan ötürü jandarmada 304 rumî doğumlu olarak muamele gördüğü ve 14 - VII - 1934 tarihinde yüzbaşılıkla yaş haddinden tekaüd edildikten sonra doğumunun 302 olduğu tahakkuk etmesinden alman bir kararname ile tekaüd tarihinin 14 - VII - 1931 olarak tashih edildiği ve tekaüd aylığının buna göre hesaplandığı ve 304 doğumlu olarak kıdemi itibarıyla 1933 yılı ağustosunda binbaşılığa terfii lâzım gelen mumaileyhin emsalleriyle birlikte terfi ettirilmek üzere 1931 de harbiye ve 1932 de piyade atış mektebine gönderilmiş ve o zaman bu doğum tarihine göre kendisinin yaş haddi mevzu bahis olmadığı için kendisi hakkında 2227 numaralı kanunun tatbiki düşünülmeyeceği ve harbiye ve atış mektepleriyle ordu stajını ikmalden sonra terfi için muvafık sicile alamayınca 1933 senesinde bittabi emsalleriyle birlikte terfi edememiş ve 1934 temmuzunda 304 doğumlu olarak yüzbaşılıktan tekaüde sevk olunmuş bulunduğu bildirilmiş ve icabı bilmüzakere:

2227 numaralı ve 27 - V - 1933 tarihli kanunda (1706 numaralı jandarma kanununun 12 nci

9 — 13 haziran 1325 tarihli mülga tahdidî kanunu ahkâmına tevfiқан 14 temmuz 1934 tarihinde tekaüdü iera kılınmış olan yüzbaşı Arifin doğum tarihinin 1302 olduğu tesbit edilmiş olmasma ve bu tarihe nazaran kanunda tahdid edilen yaş daha evvel ikmal etmiş bulunmasma göre dairesince mumaileyh hakkında tatbik edilen muamelenin tadiline mahal olmadığıma dair Divanca verilen karar muvafık görülmüştür.

maddesi mucibince harbiye mektebinde tahsil etmeğe ve ordu kıtaatında staj görmeğe mecbur olan jandarma zabitlerinin bu tahsilleri veya stajları esnasında emsalleri terfi ederler ise kendileri de tahsil ve staj neticesine kadar terfi edemediklerinden dolayı yaş haddine uğrarlar ise bu gibi zabitler hakkında 13 - haziran 1925 tarihli tahdidi sin kanunu hükmü tecil olunur.) denilmekte ise de müsted'i esasen 302 doğumlu olması itibarile bu kanunun neşrinden evvel tahdidi sin kanunundaki hadde dahil olmuş bulunduğu cihetle bu kanun hükmünün kendisine teşmili gayri caiz olduğu gibi tekaüde sevkolunduğu 14 - VII - 1931 tarihinden 1934 tarihine kadar geçen müddetin de 707 numaralı kararı âli mucibince tekaüdlük müddetine ilâvesi de gayrimümkün bulunduğu cihetle tahdidi sin kanunundaki yaşa vusulile hükmen mütekaid addolunması icab eden 14 - VII - 1931 tarihinden infikâki tarihine kadar geçen müddetin tekaüd müddetine ilâvesine ve yahud hizmeti ahire zammı unvanile bir zam icrasına ve binaenaleyh tahsis evrakının bu noktalardan dahi tadiline lüzum ve imkân bulunmadığının müsted'ie tebliğine karar verilmiştir.

10 — Korgeneral Kenanın 7 - III - 1935 tarihinde vefatı hasebile 1683 numaralı kanunun 49 ncu maddesi mucibince ailesine adiyen bağlanmış olan aylığın 46 nci maddeye göre malûliyet üzerinden tadilen tahsisi hakkında M. Müdafaa vekâleti tekaüd şubesinden gönderilen evrakın tetkiki neticesinde 46 nci maddede (Harekât sahasında hizmet esnasında hava tesiri ile ve sefer arızalarından dolayı ve hazer vaktinde askerî vazife ifası sırasında hastalanıp bunun neticesi olarak vefat eden zabitlerle askerî memurların yetimlerine birinci derece malûliyet maaşının % 65 şî tahsis olunur) denilmesine ve heyeti sıhhiye raporunda dimağ yorgunluğunun hangi vazifei askeriyeyi ifa ederken arız olduğu gösterilmemiş bulunmasına ve dairesinin vazife ile alâkadar gördüğü dimağ yorgunluğundan mütevellid bir hastalıktan ölümün vuku bulunduğu yolundaki işarı 46 nci maddenin mefhumu ile kabili telif görülmemesine mebni evvelce tahsis edilmiş olan maaşın tadiline imkân görülmediğini mutazammın İkinci dairece ittihaz olunan karara itirazın M. Müdafaa vekâletinden alınan 27 - IV - 1936 tarih ve 12677/1924 numaralı tez-

10 — Korgeneral Kenanın sureti vefatı 1683 numaralı tekaüd kanununun 46 nci maddesinde tadad edilen vaziyetlere uygun bulunmamasına göre mezkûr kanunun 49 ncu maddesi mucibince ailesine âdiyen tahsis edilmiş olan yetim maaşının tadilini müstelzim bir sebep bulunmadığına dair Divanca verliken karar muvafık görülmüştür.

kerede, Koreneral Kenanm vazife icabı hastalanarak vefat ettiği Zat işleri ve Sıhhiye dairelerince tevsik edilmiş olmasına binaen yetimlerine 46 ncı madde mucibince maaş bağlanması icab edeceği beyanile keyfiyetin bir kere de Divan heyeti umumiyesince müzakeresi talebinde bulunmuş ve Divan kanununun 73 ncü maddesi mucibince teşekkül eden heyette ve M. umuminin huzurile tetkikatı lâzime biliera :

Dosya meyanında bulunan Sıhhat işleri dairesi reisliğinin mütaleanamesinde; heyeti sıhhiye raporları hastalıkların mahiyet ve derecesini tesbit edip bunların hangi vazifelerde ve ne gibi müessirlerle meydana geldiğinin de âmirlerinin şahadet ve tevsikleriyle tahakkuk edeceği ve ancak fennin bu sebebi müessir kabul etmesinin kifayet edeceği ve Koreneral Kenanm ölümüne sebep olan (Hiper tansiyon) hastalığında da (Bedenî ve fikrî yorgunluğun) müessir olacağını fen kabul ettiğine göre bu müessirin hangi vazifede ve ne zaman meydana geldiğinin tesbit ve tevsik icab etmekte olup buna aid de dosyasında Üçüncü ordu müfettişi Orgeneral Said Akbay Doğanm ve Genel kurmay başkanı Marşal Fevzi Çakmağm vesikalarının bulunduğm ve (Dimâğ yorgunluğundan mütevellid bir hastalıktan ölümün vuku bulması 46 ncı maddenin mana ve mefhumile kabili telif görülmediği hakkındaki Divan kararının sebebi anlaşılammış olduğu ve beden yorgunlukları ve hastalıklarının meydana getireceği arızaların ve hastalıkların ölüme sebep olamayacağımlı ileri sürülmesinin fennen doğru görülemeyeceği gibi bu iki âmilin yani fikir ve beden yorgunluklarının ekseriya birlikte hastalığa müessir olacağını da nazarı dikkate almak icab edeceği ve askerlik vazifeleri ise yalnız savaşta değil, hazerde bile fikren ve bedenen yorucu bir çalışmayı icab ettirip bilhassa yüksek kumanda makamında bulunanlarda bu çalışmaların vereceği yorgunluk asrî ve üstün bir görüşle takdir edilmek icab edeceği muharrer bulunmuş ve M. Müdafaa vekâleti Zat işleri dairesinden yazılan bir tezkerede ise, ölüm sebepleri hakkında yapılan tevsik işleri sonunda Koreneral Kenanm vazife senelerinde daimî surette maddî, manevî, ruhî yorgunluklara maruz kaldığı ve ölümü mucib arızanın vazife tesirinden ileri geldiği kanaati muhafaza edilmekte bulunduğm dermehan edilerek

gereğinin yapılması istenilmiş olduğu anlaşıl-
mış olmakla Divan kanununun 73 ncü maddesi
mucibince teşekkül eden heyette ve M. umumi-
nin husurile icabı bilmüzakere:

M. Müdafaa vekâletinden gönderilen Sıhhat
ve Zat işleri dairelerinin mütaleaname ve tevsik
delilleri red sebeplerinin tadil ve tebdilini istil-
zam eder mahiyette görülmediğinden 1683 sayılı
kanunun 49 ncü maddesine tevfikân tahsis edil-
miş olan yetim maaşının 46 ncı maddeye göre ta-
dilen tashihine kanunî imkân görülememiş oldu-
ğundan tescil talebinin reddine ve dosyasının
dairesine iadesine karar verilmiştir.

11 — Süvari yüzbaşılığından mütekaid Bah-
rinin anası Nazife tarafından verilen 13/3/1936
tarihli arzualde oğlundan kendisine aylık bağ-
lanmamış olduğundan dolayı 2514 sayılı Divan
Muhasebat kanununun 73 üncü maddesi mucibin-
ce keyfiyetin tetkikile kendisine de maaş bağ-
lanması istenilmiş ve sebkeden işara cevaben
Millî Müdafaa Vekâletinden alman tezkerede
1683 sayılı kanunun 48 nci maddesine göre
oğlunun sağlığında beyanname vermesi lâzım
gelirken vermemiş olduğundan anası Nazifeye
aylık bağlanmayup yalnız karısı Remziyeye tah-
sis olunduğu bildirilmiş ve icabı ledelmüzakere:

1683 sayılı kanunun 48 nci maddesinde
“yetim maaşı birinci derecede zevceye, evlâda,
bunlar bulunmadığı takdirde ikinci derecede dul
ana, muhtaç veya malûl zevç ve babaya tahsis
olunur ve bunlara yetim denilir. Memur veya
mütekaidler ikinci derecede bulunan istihkak sa-
hiblerinin birinci derecede müstahaklar arasına
konulmasını bir beyanname ile talep etmek
hakkını haizdirler” diye yazılı bulunmasına ve
dilekçe sahibi Nazifenin oğlu mütekaid Bahri,
anasının birinci derece maaş müstahakları ara-
sına konulması için beyanname vermemiş olma-
sına göre anasına yetim maaşı bağlanmasına
imkânı kanunî görülmediğinin tebliğine karar
verilmiştir.

12 — Erzinean muhasebei hususiye tahsil-
darı iken kendisini öldüren Bahattinin ailesine
bağlanan maaşa aid olup idarei hususiyeler te-
kaüd sandığı müdüriyetinden tanzim edilmiş
olan bordroya bağlı evrakın tetkikinde:

Hizmet cetveline göre ölünün 20 Eylül 1927
tarihinde Erzinean polis memurluğuna tayin olu-
narak 28 Eylül 1933 tarihine kadar burada ifayı

11 — 1683 numaralı kanunun 48 nci madde-
sinde yazılı ikinci derecedeki yetimler, memur
tarafından hali hayatta bir beyanname ile birinci
dereceye çıkarılmadıkça kendilerine maaş tah-
sisine imkân olmadığı cihetle Divan muhasebat-
ça verilen karar muvafık görülmüştür.

12 — 2097 sayılı kanunla idarei hususiye
memurlarına da tatbiki kabul edilen 1683 nu-
maralı tekaüd kanununun 66 ncı maddesi hükmü
işbu kanunun mevki meriyete girdiği tarihe
kadar muvazenei umumiyeden tekaüd edilenlerin
idarei hususiyede ve bilmukabele idarei hususiyede
tekaüd olunacaklarının muvazenei umumiyede
geçen müddetlerinin tekaüd hesabında nazarı dik-

vazife ettikten sonra teşrinievvel 1933 tarihinde Erzincan muhasebei hususiye tahsildarlığına tayin olunduğu ve 12 - V - 1935 tarihinde ölümü üzerine hususî idareler tekaüd sandığından verilmek üzere ailesine tahsis olunan maaşta 1 haziran 1930 dan 28 eylül 1933 tarihine kadar muvazenei umumiyede sebkedenden hizmeti de nazarı dikkate alındığı görülmüş ve 1683 sayılı tekaüd kanununun 66 nci maddesi hususî bütçeden maaş alan memurların ancak mezkûr kanunun meriyetinden evvel tekaüd aidatı itası suretile geçen müddetlerini kabul ettiğine göre şimdiye kadar muvazenei umumiye memurlarından tekaüd edilenlerin 1 haziran 1930 dan sonra hususî bütçede geçmiş bir hizmeti varsa tenzil edilmekte olduğu gibi bundan sonra da maddenin bu hükmü karşısında bu suretle muamele yapılması lâzım geleceği ve mezkûr maddenin bu suretle tedvin edilmiş olmasının, 1683 numaralı tekaüd kanununun meriyetinden sonra umumî bütçeden gayri bütçelerde sebkedenden hizmetlerden mütevellit hukukun istilzam ettiği masrafların umumî bütçeye tahmil edilmemesi düşüncesinden ileri geldiği ve 1683 sayılı tekaüd kanununun 2097 numaralı kanunla hususî bütçeden maaş alan memurlara da aynen teşmil edildiğine göre vâzır kanun yukarıda söylenen maksadının aynen burada da kabulü zarurî görülmekte olduğundan bilmukabele hususî bütçeden tekaüd edilen veya ailesine maaş bağlanan bir memurun da bu tarihten sonra umumî bütçede geçen müddetin kabul edilmemesi mütalea edilerek ölünün ailesine maaş tahsisinde 1 haziran 1930 dan sonra umumî bütçede geçen hizmetinin de kabul edilmesi hususunda dairesince ne düşünülmekte olduğu sorulmuş ve alman cevabda (Şimdiye kadar umumî muvazeneden tekaüd edilen memurların 1 haziran 1930 dan sonra hususî bütçede geçen hizmetin tenzil edilmekte bulunmasına kıyasen hususî bütçeden tekaüd edilen veya ailesine maaş bağlanan bir memurun da bu tarihten sonra umumî bütçede geçen hizmetinin kabul edilmemesi yolunda Divanca serdolunan mütaleanın yerinde olduğu söylenmekle beraber bu işin kıyas tarikile tatbikata intikal ettirilmesi doğru görülmeyerek keyfiyetin Umumî Heyette bir karara raptının muvafık olacağı) bildirilmiş olduğundan bu babta bir karar verilmezden evvel düşünceleri sorulan Maliye vekâletinden alman 14 - V - 1936 tarihli tezkere oku-

kate alınmasını icab edip bu tarihten sonra müteakabilen gelecek müddetlerin hesaba katılmasına mevzuatı hazır müsaide bulunmadığından Divanca müttehaz karar bu noktai nazardan muvafık ve bu idareler için dahi evkaf ve hudud sıhhiyesi idarelerinde olduğu gibi bir tesis vü eude getirilmesi temenniye lâyük görülmüştür.

narak icabı konuşuldukte;

İdarei hususiye memurları hakkında da tatbiki 2097 sayılı kanunla kabul edilen 1683 sayılı tekaüd kanununun 66 ncı maddesi evvelce hususî ve mülhak bütçelerden maaş almış olan ve son memuriyetleri itibarile umumî bütçeden tekaüd maaşları verilmek üzere tekaüdlükleri yapılacak olanlar hakkında hükmü muhtevi olup bunun aksine bir hüküm mevcut değilse de umumî muvazeneden tekaüd edilen memurların 1-VI-1930 tarihinden sonra hususî idarelerde maaşla geçen hizmet müddetleri nazarı itibare alınmadığı gibi hususî idarelerce tekaüd edilecek memurların mezkûr tarihten sonra aynı suretle umumî muvazenede geçen hizmetlerinin de müteakiben nazarı itibare alınmaması muktazi görülmektedir.

Netekim evkaf ve hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlüklerinin memurları da aynı ahkâma tâbi iken 1683 sayılı kanunun 66 ncı maddesine 2788 sayılı kanunla eklenen bir fıkra ile mülhak bütçe ile mezkûr idarelerden umumî muvazeneeye nakli memuriyet edenlerin umumî muvazeneeye nakilleri tarihine kadar geçen hizmet müddetlerinin ve umumî muvazeneden evkaf ve Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlükleri kadrolarına geçen memurların da müteakiben umumî muvazenedeki hizmet günlerinin tekaüdlük için meşrut olan kanunî müddetin hesabında sayılması kabul olunmuştur.

Bu itibarla Erzincan muhasebei hususiye tahsildarı iken ölen Bahattinin yetimlerine hususî idareler tekaüd sandığına maaş bağlanmasında 1 - VI - 1930 tarihinden sonra umumî muvazenede geçirdiği hizmet müddetinin nazarı itibara alınmaması hakkındaki Maliye vekâleti mütaleasma iştirak edilerek tahsis muamelesinin bu esasa göre ıslahına talikan reddine karar verilmiştir.

13 — Talebi üzerine 1 haziran 1935 tarihinde 273 lira 76 kuruş maaşla tekaüdü iera kılınmış olan Tüm General Sıtkım, tekaüd tarihinde mevcut olan kalb malûliyeti dereceye girer mahiyette bulunduğundan bahsile bilâhare verilen rapur ve vesikaya müsteniden tekaüd tarihinden itibaren 5 ncı dereceden malûliyeti tasdik edilmesi üzerine tadilen bağlanan maaşa aid olup M. M. V. tekaüd şubesinden bittanzim Divana gönderilen bordronun tetkikinde: (Kalb hastalığını intaç eden romatizmanın vazifei askeriden

13 — Tekaüdünden altı ay sonra, duçar olduğu malûliyetin vazife icabı olduğundan bahsile beşinci derece üzerinden malûliyet maaşı tahsisi talebinde bulunan Tüm general Sıtkımın malûliyeti 1683 numaralı kanunun 28 ve 30 cu maddelerini izah eden 195 numaralı kararı tefsiriye uygun bir şekilde tevsik edilememiş olmasına göre Divanca verilen red kararı muvafık görülmüştür.

münbais olduğu tasrih edilmemiş olduğundan 195 No. 11 tefsir kararı mücibince bu romatizmanın başka bir vakaya merbut olmayarak merbut rapor ve vesikada yazılı sebepten münbais olup olmadığına sıhhat işleri dairesince tayini ve vekâletin mucibine iktiran eden müzekkerenin dördüncü bendinde yazılı vesaik suretlerinin de raprı) için dairesine iade olunmuştı.

Sıhhat işleri dairesinden yazılan cevapta :

1 - *Romatizma her mevsimde zuhur eden bir hastalıktır. Birdenbire üşümelerin romatizmaların zuhurunda müessir olduğuna bütün müelliflerin kanaati vardır.*

2 - *Yorgunlukların bu meyanda cebrî yürüyüşlerin de romatizmanın tekevvününde büyük bir ehemmiyeti vardır. Bu suretle vücudun terleyip bilâhare üşümesini ve hastalığa karşı mukavemetinin kırılmasını intaç eder.*

3 - *Tümgeneral Sıtkının Cümhuriyet bayramı münasebetile yapılan hazırlıklarda fazla çalıştığı ve yorulduğu ve 20 teşrinievvel 1934 gününde (meşgale sırasında) romatizmaya tutulduğu âmirlerinin ve ilk tedavi eden tabiblerin vesikalarından anlaşılması ve 23 - I - 1936 tarih ve 59 sayılı tevsik ile de tahakkuk etmiştir.*

4 - *Bu tarihten evvel dosyasında malûliyetini gösteren başka bir rapor yoktur.*

5 - *Malûliyetinin romatizmadan ileri gelmesine fennen kanaat hasıl olduğu 15/T. sani 1935 tarih ve 541 sayılı rapurların arkasındaki tasdikte de gösterilmiştir. Denilmiş ise de:*

934 senesinde Cümhuriyet bayramında yapılacak geçit resmi için Ankaraya gelen kıtaatı teftiş esnasında had ve kesirülmafsal risyeye tutularak evinde tedavi edildiğine ve bunu müteakib hunnakı sadır nöbet ve iztirabları geçirdiğine dair 8 nci fırkaca tanzim kılman 1 nisan 1935 tarihli raporu vaka zamanından altı ay sonraya müsadiftir. Hastalığı zamanında usulen verilmesi lâzımgelen rapur alınmadığından bu rapor ve **Korgeneral Naci Tanazın vesikası** şahadet mahiyetinde bulunmaktadır. 1683 No. 11 tekaüd kanununun 28 ve 30 ncu maddelerinin maksadını izah eden 195 No. 11 tefsir kararına nazaran malûliyetin, sunu taksir olmaksızın vazife esnasında hadis ve vazifeden münbais bulunması lâzım gelib vaka tarihinde vaziyetini bildiren bir raporun mevcut bulunmaması itibarile bağlanan malûliyet maaşının tes-ciline imkân görülmemiştir.

14 — Mülga Harbiye nezareti Harbiye dairesi mümeyyizlerinden iken 7 ağustos 340 tarihinde malûliyetine binaen hizmeti üzerinden tekaüdü yapılmış olan İhsan Nurinin, sonradan vaki müracaatı ile ibraz ettiği vesaika müsteniden tekaüd maaşının malûliyet üzerinden tadiline dair Millî Müdafaa vekâleti Tekaüd, eytam ve eramil şubesinde tanzim edilip tescil için Divana gönderilmiş olan tahsis evrakının tetkikinde:

Evrak arasında mevcut miralaylıktan mütekaid Dr. Talât imzalı ve haziran 1935 tarihli vesikada (332 senesinde Gülhane hastanesi sertabibi bulunduğu zamanda İhsan Nurinin usulen hastaneye müracaatı üzerine yapılan seriri muayenesinde Avrupada tedaviyi istilzam edecek surette (Kanlı tederrünü reeye müptelâ olduğu görüldüğü) ve Dr. İhsan tarafından verilen 5 - V - 1935 tarihli tıbbî raporda (Mülga Harbiye nezareti Harbiye dairesi sahra topçu mümeyyizi İhsan Nurinin umumî harb esnasında (1332 haziran) gece nöbetçiliği esnasında vaki nefsüddem üzerine usulü veçhile tarafımdan tedavi altına alınmış ve müteakiben Gülhane hastanesine gönderilerek hastalığı tedaviyi müstelzim derecede tederrünü ree olduğu tahakkuk ve tesbit ettirildikten sonra Gülhanenin gösterdiği lüzum üzerine Hükümet tarafından Avrupa (Davus) sanatoryomuna gönderildiğini bu kere vaki olan müracaat ve talebe binaen tasdik ederim) denildiği ve profesör Dr. Süheyl ve Dr. Bürge tarafından verilen müşterek raporda (Kadıköyün Rızapaşa yokuşunda karakol sokakında 48 numaralı hanede oturan İhsan Nurinin eskiden müptelâ olduğu tederrünü reenin ehemmiyetli ve mebzul bir emop tezi ile tezahür eden hecmesini geçirmiş ve 12 - II - 1935 tarihinden 5 mart 1935 tarihine kadar tarafımızdan tedavi edilmiştir) diye yazılı bulunmaktadır. Yine evrak arasında mevcut Zat işleri dairesininin 25 - V - 1935 tarihli tezkeresine göre, ilk tekaüdü esnasında mevcut olan hastalığı vazife icabı husule geldiği tevsik edildiği takdirde derece verilmek üzere şimdiki halde kıdemen tekaüdü tasdik edilmiş olan adı geçenin 341 senesinde bu bapta ibraz eylediği vesikalarla malûliyet maaşı verilmesi hakkında yaptığı müracaata Sıhaat işleri dairesince (Haydarpaşa hastanesinin son raporu mündericatına nazaran hastalığının kabili salâh olması itibarile kıdemen tekaüdü hak-

14 — 1340 senesinde malûliyetine binaen o zaman meri ahkâm ve usul dairesinde âdiyen tekaüdü iera kılınmış olan mümeyyiz İhsan Nurinin malûliyetinin vazife icabı olduğu tevsik edilememiş olmasına nazaran derece üzerinden malûliyet maaşı tahsisi talebinin reddi hakkında Divanca müttehaz karar yerinde görülmüştür.

kinda evvelce verilmiş olan kararın tadilini müstelzim bir cihet bulunmadığı) cevabı verildiği anlaşılmasına ve sözü geçen vesikalar, hastalığım, vazifenin ne gibi tesiri ile meydana geldiğini isbata kâfi görülememesine mebni:

1 - 325 tarihli tekaüd kanununa merbut emraz cetvelinde dahil olan meşakı seferiyeden mütevellid verem için - kabili salâh olsa bile - derece verilmesi mümkün bulunuyorsa 332 senesinde bu hastalığa tutulduğu bildirilen adı geçenin 341 tarihinde vaki malûliyet iddiasına red cevabı verilmesi neden mütevellid bulunduğu anlaşılammakta olduğundan bu noktanın tavrı;

2 - Malûliyetini mucib hastalıkta ve hastalığım müvellidi olarak gösterilen vazifede meşakı seferiyenin ve seferin ne gibi bir dahlü tesiri bulunduğuun beyanı;

3 - Emraz cetvelinin 30 ncu bendinde yazılı meşakı seferiye kaydı yalnız seferberliğe mi makturdur, yoksa seferberlik olmadan yapılan herhangi askerî sefer ve harekât ta bunda dahil midir? Bu cihetlerin de tavrı için evrak dairesine iade edilmişti.

Alman cevapta 341 senesinde malûliyet maaşı hakkında vaki müracaatın kabul edilmemesi (Meşakı seferiye) tâbirinin tatbik şekline aid bir keyfiyet olduğu ve bu vesaik işinin de tekaüd şubesine aid bulunduğu bildirilmiş ve tekaüd şubesi tevsik âmirliğinden yazılan derkenarda (İhsan Nuñinin 341 tarihinde vaki malûliyet iddiasına red cevabı verilmesi usulsüz olduğu sıhat işleri dairesinin 11 - VI - 1935 tarih ve 1923 sayılı kararından ve malûliyetini mucib hastalıkta ve hastalığım müvellidi olan vazifesinin harp icabatı olarak bir çok mahrumiyetler altında vazife yapmak mecburiyetinin müessir olduğu ve meşakı seferiye, 16 - XI - 1932 tarih ve 731 sayılı tevsik talimatnamesinin 5 nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre umumî ve kısmî seferberliklerle harekâtı askeriyeye münhasır bulunduğundan buna göre muamele yapıldığı bildirilmiştir.

1 - Adı geçenin 332 senesinde geçirdiği hastalığa dair vaka zamanında tanzim edilmiş raporu olmadığını;

2 - Kendisinin malûliyet maaşı tahsis için 341 senesinde ibraz ettiği vesaikle vaki olan müracaatına (Hastalığım kabili salâh olması itibarile kıdemen tekaüdü hakkında evvelce verilmiş olan kararın tadilini mucib bir cihet olmadığına)

sıhhat işleri dairesince karar verilmiş olduğu halde tekaüdünden 12 sene sonra malûliyet iddiasile derece üzerinden maaş tahsisi kanununun ruhuna uygun görülmediğini;

3 - Vaka, Millî Müdafaa vekâletince tanzim edilmiş olan teşrinisani 1932 tarih ve 731 sayılı tevsik talimatnamesinin tatbiki tarihinden evvel olup tahsis muamelesinin o tarihte carî olan usul dairesinde yapılmış olmasından dolayı sonradan çıkan bu talimatnameye göre evvelce yapılan muamelelerin değiştirilmesi, tekemmül etmiş muamelelerde istikrar bırakmayacağı cihetle tatbikat itibarile de şayanı terviğ bulunmadığını mutazammam ikinci daire kararile yazılan red tahririne itirazın Millî Müdafaa vekâletinden alınan tezkerede; bu emekli memurun büyük harpte geceli gündüzlü çalışma sebebiyle malûliyetinin vazife icabı ve vazifeden münbais vukua geldiği tekaüd şubesinde tevsik olunduğu ve sıhhat işleri dairesince de tekaüdlüğünün derece ile tadiline karar verilmiş olduğu ve buna tekaddüm eden zamanlara aid muamelelerde yapılan noksan ve hatalar bu muamele ile kanunî şekle konulmuş bulunduğu ve 731 sayılı talimat; vekâletin ötedenberi tevsik işlerinde aramak mecburiyetinde olduğu kanunî yolları bir araya toplamak hizmetini gören bir kayiddan ibaret olup neşri tarihinden itibaren yeni usuller vazetmiş olmadığı ve kanunî mevzuata uymayan her hangi bir işin ilk tesadüf edilen makam tarafından kanunî şekle ircaı gerektiğine göre sıhhat işleri dairesinin önce verdiği kararın yolunda olmadığına dair son karara ve tekaüd şubesinin tevsik nazaran İhsan Nurinin tekaüdlüğünün derece ile değişmesinde kanunsuzluk görülmemiş olduğundan işin bir defa da Genel Heyetçe incelenmesi istenilmiş ve Divan kanununun 73 ncu maddesi mucibince teşekkül eden heyette müddeiumuminin huzurile icabı bilmüzakere: Millî Müdafaa vekâletinin işbu mütaleası;

1 - Adı geçen 332 senesinde geçirdiği hastalığa dair vaka zamanında tanzim edilmiş rapor olmaması,

2 - Kendisinin malûliyet maaş tahsisi için 341 senesinde ibraz ettiği vesaikle vaki olan müracaatına (hastalığı kabili salâh olması itibarile kıdemen tekaüdü hakkında evvelce verilmiş olan kararın tadilini mucib bir cihet ol-

madığına) sıhhat işleri dairesince karar verilmiş olduğu halde tekaüdünden 12 sene sonra malûliyet iddiasile derece üzerinden maaş tahsisi kanunun ruhuna uygun görülmemesi ;

3 - Vaka Millî Müdafaa vekâletince tanzim edilmiş olan teşrinisani 1932 tarih ve 731 sayılı tevsik talimatnamesinin tatbiki tarihinden evvel olub tahsis muamelesinin o tarihte cari olan usul dairesinde yapılmış olmasından dolayı sonradan çıkan bu talimatnameye göre evvelce yapılan muamelelerin değiştirilmesinin tekemmül etmiş muamelelerde istikrar bırakmayacağı cihetle tatbikat itibarile de şayanı terviğ bulunmaması ;

Gibi takrirden münderiç red sebeplerinin tadil ve tebdilini icab ettirir mahiyette görülmediğinden tadilen tahsis muamelesinin reddine ve dosyasının dairesine iadesine karar verilmiştir.

Gazi Antebin Kozanlı mahallesinde outran Halebli yüzbaşı Hasan Nureddin hakkında

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 26/I/1937 - Sayı : 3517)

**No.
968**

Mütarekeyi müteakib Halebe giderek orada kalmasına binaen 347 sayılı kanunun beşinci maddesine tevfikân nisbeti askeriyesi kesilen ve Gazi Antebin Kozanlı mahallesinde oturan Halebli yüzbaşı Hasan Nureddin (1322 - 332), vatanî hizmet ifası maksadile Halebde kaldığını vesaikle tevsik etmek suretile Zat işleri son tetkik mercii encümenine baş vurmuş ve kesilmiş nisbeti askeriyesi kararının kaldırılmasile tekaüde sevkedilmesine dair mezkûr encümenden bir karar istihsal etmiş ise de ; 347 sayılı kanunun beşinci maddesi hükmüne girmiş bulunanlar hakkında 1289 sayılı kanunun sekizinci maddesinde (Âli karar heyeti tarafından ittihaz olunan kararlar ile 854 ve 347 sayılı kanunlar mucibince mukaddema ittihaz olunub Âli karar heyeti tarafından tetkik olunamıyan mukarreat dahi katî ve nihaî olub bunlar aleyhine hiç bir mercie müracaat edilemez) denilmesine ve Zat işleri son tetkik mercii encümeninin vazife ve salâhiyetini tayin eden 2515 sayılı kanunun birinci maddesinin sarahatine binaen Halebli Hasan Nureddinin talebinin tetkikına ve bir karar ittihazına Zat işleri son tetkik mercii encümeninin salâhiyettar olamayacağına karar verilmiştir *(Cild 14 - Sayfa : 14 ve Cild 15 - Sayfa : 56,72)*.